SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:1497

av Per-Arne Håkansson (S)

Stärkt beredskap för dricksvatten och avloppsrening ur nationellt perspektiv

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en översyn för att stärka Sveriges va-beredskap utifrån säkerhet, miljö och extremvädersituationer och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Sveriges vatten- och avloppsinfrastruktur står inför stora utmaningar. Klimatförändringar, med ökad risk för skyfall och vattenbrist, i kombination med ett försämrat säkerhetspolitiskt läge, ställer högre krav på robusta och motståndskraftiga VA-system.

En trygg vattenförsörjning är en grundläggande samhällsfunktion och en central del av den civila beredskapen. Det handlar om såväl livsmedelsförsörjning som hälsa och säkerhet.

Väl fungerande VA-system är en förutsättning för bostadsbyggande och hållbar samhällsutveckling. Bristande kapacitet och eftersatt underhåll leder till ökade krav på utredningar i planeringsprocessen och riskerar att försena eller förhindra utveckling av nya bostäder och verksamheter.

I sammanhanget kan också betonas frågornas vikt utifrån fortsatt utveckling och tillväxt. Inom ramen för det kommunala huvudmannaskapet efterfrågar många

kommuner bättre förutsättningar att planera, finansiera och utveckla VA-infrastruktur i relation till höjd robusthet.

Behovet av investeringar är betydande. Branschorganisationen Svenskt Vattens, där över 300 medlemmar finns med i form av kommuner och VA-företag och förbund, levererar dricksvatten och renar avloppsvatten åt större delen av landets befolkning. Enligt deras senaste investeringsrapport krävs nysatsningar på omkring 590 miljarder kronor fram till 2040 för att säkerställa en långsiktigt hållbar vatten- och avloppsförsörjning.

Regeringen tillsatte 2022 en utredning (SOU 2024:82) med uppdrag att se över regelverk och ansvarsfördelning för att säkerställa en robust och kontinuerlig leverans av vattentjänster. Flera remissinstanser har därefter betonat vikten av att förslagen genomförs skyndsamt.

I utredningen framhålls vikten av att kommunala beredskapsplaner tas fram. Det betonas också behov av tydligare regler för vilka samhällsviktiga funktioner som ska prioriteras gällande dricksvattenförsörjning om tillgången blir begränsad.

Det är också av stor vikt att säkra VA-anläggningarnas motståndskraft mot både naturolyckor, extremväder och säkerhetshot.

Samverkan behöver intensifieras mellan kommuner, länsstyrelser och andra berörda myndigheter såsom Myndigheten för civilt försvar och Livsmedelsverket.

Per-Arne Håkansson (S)